

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-53

24.1.2024

Frende Livsforsikring AS

Sykeforsikringer/barnekasko

Barneforsikring - fotball – sammenstøt – breddeidrett – ungdom – ulykkesbegrepet.

Forsikrede, målvakt, kræsjet kne mot kne med medspiller under en corner. Hun landet på kneet. Det ble avdekket en større skade på MR. Foretaket avslo kravet både under ulykke- og sykdomsdekningen, som ga rett til utbetaling ved hhv. 1 og 5 % vmi, under henvisning til at det verken forelå en ulykkesskade eller en sykdom. Fotball var ikke listet opp som en av de "risikofylte sports- og fritidsaktiviteter" som var unntatt fra forsikringsdekningen for barn over 16 år. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde vært utsatt for en ulykkeshendelse, eller om hun på annet grunnlag hadde rett til utbetaling under forsikringen. Nemnda la til grunn at skaden skjedde etter sammenstøt med medspiller og bakken. Det var ikke tale om takling fra motspiller eller forkjær kroppsbevegelse alene. Situasjonen fremsto som uoversiktlig og hendelsen måtte anses som en ulykkesskade under en barneforsikring. Bemerkninger om relativisering av ulykkesbegrepet. Forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 2006) fikk en skade i høyre kne på fotballbanen 13.9.22.

I skademeldingen 31.10.22 fremgår at forsikrede "spilte fotballkamp, krasjet med medspiller. Måtte reise på legevakt. Kneet var svært hovent og umulig å gå. [...]". Videre står det:

Kampen startet med [forsikrede] som keeper. Ved et cornerinnspill fra motstanderlaget, rykker [forsikrede] ut fra mål for å bokse ballen bort. I luften treffer [forsikrede] lagspiller, hvor medspillers kne treffer [forsikredes] høyre kne. [Forsikrede] fikk vondt da og faller. Medspiller faller ikke. Når [forsikrede] lander, lander hun på kneet hun har krasjet med medspiller [...]

MR 29.9.22 av høyre kne viste "R: ACL-ruptur og høygradig partiell ruptur i MCL Bone-bruise. Hydrops. Kontusjon og liten ruptur i mediale menisk. Liten Bakers cyste som kan være rumpert. Konferer tekst".

Foretaket avslo kravet under henvisning til at det ikke forelå en ulykkesskade, slik dette var definert i vilkårene. Forsikrede hadde heller ikke rett til utbetaling under sykdomsdekningen, da sykdomsdekningen ikke gjelder for skader forårsaket av en ytre påvirkning. Da det gjaldt uførepensjonsdekningen, skrev foretaket:

Angående uførepensjon-dekninga det blir referert til i brevet, så er denne vurderinga fråskilt frå og uavhengig av invaliditetsvurderinga.

Uføredekinga dekker arbeidsuførheit frå minst 50 % når den har vart i 12 månader, så lenge denne skuldast noko som har skjedd i forsikringstida. Dette er ei "all risk"-dekning og det har ingenting å seie for vurderinga kva arbeidsuførheita skuldast.

Ein skade etter ei ulukke som ikkje er godkjent for utbetaling av erstatning for varig medisinsk invaliditet, kan likevel medføre ei utbetaling etter uføredekinga dersom den forsikra blir arbeidsufør.

I forsikringsbeviset fremgikk følgende:

Vi gjør oppmerksom på at punkt 7 i vilkårene for Barne- og ungdomsforsikring unntar ulykkesskade som skyldes visse sykdommer eller aktiviteter. Vi gjør særlig oppmerksom på at forsikringen ikke omfatter skade som inntreffer når forsikrede deltar i følgende risikofylte sports- og fritidsaktiviteter:

For forsikrede over 16 år gjelder ikke forsikringen ulykkesskader som skyldes:

- Boksing, bryting, judo, karate eller lignende kampsporter.
 - Enhver form for dykking med tilførsel av luft eller pustegass.
 - Hastighetsløp med motorkjøretøy eller motorløp med spesielle hastighetsprøver eller trening til slike løp.
 - Fjellklatring utenfor Norden.
 - Oppdagelsesreiser eller ekspedisjoner.
 - Fallskjermhopping, hanggliding, paragliding, ballongferd, eller flyvning med mikrolette eller ultralette fly og lignende.
- [...]

Fra vilkårene siteres:

5.4 Uførepensjon

Forsikringen kan gi rett til en årlig utbetaling ved arbeidsuførhet. Forsikringssummen fremkommer i forsikringsbeviset. Arbeidsuførhet innebærer helt eller delvis tap av evnen til inntektsgivende arbeid på grunn av sykdom eller skade. Uføregarden fastsettes av selskapet, og selskapet tar ved slik fastsettelse hensyn til forsikredes muligheter for arbeidsinntekt i ethvert arbeid som forsikrede kan utføre, sammenlignet med tilsvarende mulighet før forsikrede ble ufør.

Forsikringstilfellet inntreffer dersom forsikrede i forsikringstiden:

Rammes av en ulykke eller sykdom som medfører minst 50 prosent sammenhengende arbeidsuførhet [...]

[...]

7.2.Sykdom og ulykkesskade

Selskapet er ikke erstatningspliktig dersom:

[...] d) Varig medisinsk invaliditet som følge av sykdom og som fører til en lavere invaliditetsgrad enn 5 prosent.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har rett til utbetaling. Hun fikk ikke en påregnelig skade som følge av deltakelse i en fotballkamp på dette nivået. Skaden synes å ligge et godt stykke utover det ordinære ved et sammenstøt med en medspiller. Mest sannsynlig vil hun oppleve hindringer i fremtiden ved valg av yrke.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det ikke er tale om en ulykkesskade, slik dette er definert i vilkårene. Der fremgår at skaden må skyldes en plutselig og uventet ytre hendelse, som medfører at ikke alle skader er omfattet av forsikringen. Selv om det skal stilles små krav til den ytre hendingen, må det likevel være noe i den ytre situasjonen som har utvikla seg på en uventet måte, og at dette "noe" førte til skaden, jf. avgjørelse 2015-502. I tillegg skal ulykkesbegrepet tilpasses den risikoen som den forsikra med viten og vilje har utsatt seg for, jf. avgjørelse 2015-310. Finansklagenemnda har tidligere lagt til grunn at det medfører en viss risiko å spille fotball, og at ikke alle skader som skjer på en fotballbane kan regnes som en ulykke, jf. bl.a. avgjørelse 2023-200 og 2015-502. Se også avgjørelse 2022-380 hvor det er slått fast at sammenstøt med en annen spiller må regnes som en ordinær del av spillet og dermed en del av den risikoen som er akseptert ved å spille fotball. En liknende vurdering gjør seg også gjeldende for feillanding etter hopp eller skade på grunn av egne kroppsbevegelser som heller ikke er omfattet av ulykkesbegrepet. Her er hendelsen omfattet av den risikoen som er akseptert i fotball og kan dermed ikke regnes som en ulykke. Etter foretakets syn kan heller ikke forsikredes skader regnes som ekstraordinære i en fotballkamp, sml. avgjørelse 2022-380. Heller ikke her finnes det opplysninger som tilsier at medspilleren spilte på en måte som var kritikkverdig eller ulovlig i fotball. Hendelsen må derfor regnes for å være en del av risikoen som deltakelse i fotball normalt vil innebære, og er ikke en ulykke slik dette er definert i forsikringsvilkår og nemndspraksis.

Det er ikke grunnlag for å vurdere saken under sykdomsdekningen. Det er ingen omstendigheter som tilsier at skaden kan regnes som en sykdom, jf. definisjonen hos Store norske leksikon. Hun fikk en skade etter å ha vært utsatt for et traume, en ytre påvirkning.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede har vært utsatt for en ulykkeshendelse, slik dette er definert i vilkårene. Saken reiser evt. spørsmål om forsikrede har rett til dekning på annet grunnlag.

Det er sikker rett at det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden. Det betyr at det er forsikrede som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Fra vilkårene siteres:

5.2 Erstatning ved livsvarig medisinsk invaliditet

5.2.1 Forsikringen kan gi rett til erstatning ved livsvarig medisinsk invaliditet som følge av ulykke (se punkt 5.2.3) eller konstatert sykdom (se punkt 5.2.2) som inntreffer i forsikringstiden. [...]

5.2.3 Forsikringstilfelle ved livsvarig medisinsk invaliditet som skyldes ulykke

Forsikringstilfellet inntreffer på det tidspunkt det foreligger nødvendig dokumentasjon for å kunne fastsette en bestemt livsvarig medisinsk invaliditet, som følge av en ulykke. Med ulykkesskade menes en fysisk skade på kroppen forårsaket av en plutselig og uventet ytre begivenhet (ulykkestilfelle)

Nemnda ser først på om forsikrede har vært utsatt for en ulykkeshendelse, slik dette er definert i vilkårene.

Avgjørende er om forsikrede har sannsynliggjort at skaden er "forårsaket av en plutselig og uventet ytre begivenhet", det vil si et "ulykkestilfelle".

Utøvelse av idrett vil normalt innebære en økt risiko for skade, og ikke enhver skade oppstått ved idrettsutøvelse vil være en ulykkesskade i vilkårenes forstand. Nemndspraksis viser at en rekke skadesituasjoner faller utenfor, tydeligst er skadetilfellene som alene skyldes egen kroppsbevegelse, se bl.a. avgjørelse 2013-119 og 2020-533. Et trekk ved nemndspraksis er at avgjørelsene ofte baseres på konkrete vurderinger av detaljerte faktumsbeskrivelser, og det kan derfor være krevende å utlede retningslinjer for hvordan ulykkesbegrepet skal forstås. Dette skaper lite forutberegnelighet for forsikrede. Et annet utviklingstrekk er at det synes å være et avvik mellom dagligtalens ulykkesbegrep, og hva som faktisk dekkes under en ulykkesdekning. Dette gjelder ikke bare for skader på fotballbanen, men også i flere andre situasjoner hvor noe som gjerne betegnes som en ulykke i dagligtalen, ikke er en ulykkesskade/ulykkestilfelle iht. praksis. Se f.eks. skade etter for hard landing med fallskjerm (2017-181) og skade etter hopp på snowboard/ski (jf. bl.a. 2015-438 og 2017-396).

Nemnda vil derfor innledningsvis si noe om egen forståelse av om hvordan forsikringsvilkårenes ulykkesbegrepet skal forstås og anvendes (relativiseres) når ungdom skader seg under utøvelsen av breddeidrett, og det er tale om dekning under en barneforsikring.

Veiledende for hvordan ulykkesbegrepet er å forstå når en skadehendelse har inntruffet i forbindelse med idrettsutøvelse, er den såkalte fotballspillerdommen, inntatt i Rt-2006-1642. Førstvoterende uttaler at:

Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted. Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkeshendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger (avsnitt 36).

Videre viser førstvoterende til hvordan Trygderetten har oppsummert sin praksis om idrettsskade, hvor det legges vekt på

hvilken risiko det er ved den skadeutløsende aktivitet, i hvilken grad aktiviteten inngår i den skadedes vanlige arbeidsoppgaver, hvilken kontroll vedkommende hadde med situasjonen, involvert hastighet og kraft, om vedkommende faller, og hva skadens art kan fortelle om hendelsesforløpet (avsnitt 38).

Etter førstvoterendes oppfatning er dette en "dekkende beskrivelse av de hovedelementer som normalt vil inngå ved avgjørelsen av om det foreligger en arbeidsulykke", jf. avsnitt 39. Uttalelsene gjelder arbeidsulykkebegrepet, men må anses relevante også for fastleggelsen av ulykkesbegrepet i sin alminnelighet.

I dommen bygger Høyesterett på en form for aksept av risiko-betraktninger når førstvoterende uttaler at det skal skje en "relativisering av kravet til ulykkeshendelse", og at spørsmålet er "hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger" (avsnitt 36). Etter nemndas syn innebærer en slik relativisering at en i fastleggelsen av hvilket avvik som kreves, må ta hensyn til at det her er tale om hvordan ulykkesbegrepet skal forstås og anvendes når forsikrede ikke er en voksen, profesjonell fotballspiller, men en ungdom (i vår sak 16 år) som på fritiden driver med breddefotball. Av betydning er også at det gjelder dekning under en barneforsikring, som omfatter alle skadehendelser før fylte 15 år. Enkelt sagt kan ikke hvilke (skade)hendelser som anses "ordinære", og hvilke krav til "avvik" som stilles for å konstatere en ulykkeshendelse, være sammenfallende for ungdom som driver breddeidrett og for voksne profesjonelle idrettsutøvere. Relativisering innebærer at ulykkesbegrepet må forstås videre når det er tale om ungdom som driver breddeidrett. Det vil si at flere skadehendelser anses som ulykkeshendelser, og færre skadehendelser anses som ordinære når der er tale om ungdom som driver breddeidrett, enn når det er tale om profesjonelle yrkesutøvere. Etter nemndas oppfatning kommer forskjellen tydelig frem i vurderingsmomentene som førstvoterende oppstiller for vurderingen, jf. avsnitt 38.

I nærværende sak fremgår det av skademeldingen at forsikrede "spilte fotballkamp, krasjet med medspiller. Måtte reise på legevakt. Kneet var svært hovent og umulig å gå. [...]". Videre står det:

Kampen startet med [forsikrede] som keeper. Ved et cornerinnspill fra motstanderlaget, rykker [forsikrede] ut fra mål for å bokse ballen bort. I luften treffer [forsikrede] lagspiller, hvor medspillers kne treffer [forsikredes] høyre kne. [Forsikrede] fikk vondt da og faller. Medspiller faller ikke. Når [forsikrede] lander, lander hun på kneet hun har krasjet med medspiller [...]

Slik saken er opplyst for nemnda, har forsikrede fått en varig kneskade som følge av en sammensatt skadehendelse: både sammenstøt med medspiller og et ufrivillig fall på knærne. Det er altså ikke tale om takling fra en motspiller eller forkjært kroppsbevegelse alene, men kollisjon med egen lagspiller, som medfører at forsikrede ukontrollert faller på knærne. Det foreligger ingen dokumentasjon for at forsikrede på forhånd hadde en medfødt svakhet eller slitasjeskader i knærne. Nemnda legger til grunn et hendelsesforløp hvor sammenstøtet både med medspiller og bakken har vært med en hastighet og kraft som kan medføre skadens art. Innspill fra corner er en uoversiktlig situasjon, som er krevende for ungdommer å lese, slik at også mindre avvik fra det ordinære ofte vil anse som en ulykkeshendelse. Til dette kommer at aksept av risiko forutsetter at skadelidte har tilstrekkelig kunnskap om risikoen som har realisert seg. Etter nemndas syn tilsier momentene at skadehendelsen er en ulykkeskade i vilkårenes forstand.

Bransjerepresentant Giertsen, har følgende særmerknad:

Jeg er enig i resultatet og den konkrete begrunnelsen i aktuelle sak. Jeg vil imidlertid legge inn en reservasjon hva gjelder formuleringene om kursendring på den generelle rettsanvendelsen. Etter mitt syn er det ikke grunnlag for denne generelle kursendringen som nemnda for øvrig tar til orde

for. Da dette ikke har betydning for resultatet i denne saken, ser ikke jeg behov for å gå nærmere inn på ulikhetene i de generelle standpunktene.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).